

Województwo przemyskie 1980-1990

1980 **45** Solidarności 2025

Przemyskie Towarzystwo Kulturalne
Wybrzeże Marszałka Józefa Piłsudskiego 1, 37-700 Przemyśl
email: towarzystwo.kulturalne@op.pl
<https://ptk-przemysl.pl/>
<https://archiwumwolnosc.pl/>

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Rzeszowie

Muzeum Narodowe
Ziemi Przemyskiej

Tekst: dr Artur Brożyniak IPN O/Rzeszów

Współpraca merytoryczna: Marek Kamiński, Jan Musiał,
Marek Kuchciński, Szymon Wawrzyszko, Jan Jarosz, Waldemar Wiglusz

Opracowanie graficzne i skład:
Anna Pragłowska

Na okładce zdjęcia ze zbiorów Jana Jarosza: Manifestacja NSZZ "Solidarność"
w Przemyśle, 1 V 1988 r.

Druk:

ul. 17 Pułku Piechoty 7, 735-020 Rzeszów

Przemyśl 2025

Wstęp

Województwo przemyskie miało charakter rolniczo-przemysłowy, jednak ze względu na nieugiętą postawę w stosunku do komunizmu miejscowego biskupa Ignacego Tokarczuka, Przemyśl był ważnym ośrodkiem opozycyjnym w Polsce. W końcu lat siedemdziesiątych XX w. w mieście działały: Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela, Komitet Samoobrony Społecznej „KOR”, Przemyski Komitet Samoobrony Ludzi Wierzących. Próbowano utworzyć struktury Konfederacji Polski Niepodległej. W sumie opozycyjne grupy liczyły zaledwie kilkanaście osób. Służba Bezpieczeństwa śledziła poczynania członków grup i szykanowała osoby zaangażowane w działalność opozycyjną. Działalność opozycyjna w latach siedemdziesiątych XX w. na terenie woj. przemyskiego, w ocenie władz, była stosunkowo niewielka i nie stanowiła większego zagrożenia dla systemu komunistycznego.

Dopiero kryzys gospodarczy i protesty z lata 1980 r. uaktywniły szerokie masy społeczne. SB nie była w stanie im przeciwdziałać. Protesty robotnicze z lata 1980 r. doprowadziły do powstania Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, który był poza kontrolą komunistycznych władz. Wokół „Solidarności” powstał masowy ruch i zaczęto wysuwać żądania polityczne. Komitety założycielskie powstały w wielu zakładach woj. przemyskiego. 7 października 1980 r. utworzono Komitet Założycielski NSZZ „Solidarność” Regionu Południowo-Wschodniego z siedzibą w Przemyślu, który używał nieformalnie nazwy MKZ Przemyśl. W połowie 1981 r. w „Solidarności” pracowniczej zrzeszonych było ok. 74 tys. członków (MKZ Przemyśl 42 tys. i MKZ Jarosław 32 tys.). Na terenie województwa powstał również NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych - skupiał ok. 6 tys. członków i NSZZ „Solidarność” Rzemiosła Indywidualnego. Obydwie struktury szczybla wojewódzkiego, w skali kraju miały silną pozycję. Dowodem były wybory Jana Kułaja na przewodniczącego NSZZ RI „Solidarność” i Jana Zrajko na przewodniczącego Prezydium Tymczasowej Krajowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ „Solidarność” Indywidualnego Rzemiosła. W sumie ruch solidarnościowy w woj. przemyskim liczył ponad 80 tys. związkowców. W tym okresie struktury PZPR w województwie liczyły 26 tys. członków.

Komunistyczne władze 13 grudnia 1981 r. wprowadziły stan wojenny, żeby zniszczyć ruch solidarnościowy. Internowano jego przywódców. „Solidarność” zesłała do podziemia, znaczna część społeczeństwa podjęła spontaniczny opór. W Przemyślu utworzono tajne struktury „Solidarności” w zakładach pracy i koordynującą ich działanie Tymczasową Komisję Regionalną, która uważała się za prawnego następcę Zarządu Regionu wybranego w wolnych wyborach w 1981 r. Autonomiczne grupy podziemne powstały w Jarosławiu, Przeworsku i Lubaczowie. Kościół katolicki udzielał znaczącej pomocy dla opozycji. Z czasem zmniejszyły się represje władz komunistycznych, a stan wojenny został formalnie zniesiony.

Jednak władze nie przywróciły znacznej części, zawieszonych w stanie wojennym, swobód obywatelskich. Reżim komunistyczny więził opozycjonistów. Działalność „Solidarności” jako związku zawodowego, była uznawana przez władze państwowe za nielegalną. W latach 1982–1988 ruch solidarnościowy prowadził konspiracyjną działalność. Tymczasowa Komisja Regionalna w Przemyślu przekształciła się w Regionalną Komisję Wykonawczą. Podziemne grupy kontynuowały działalność w Jarosławiu, Przeworsku i Lubaczowie. Powstały nowe grupy w środowisku wiejskim w ramach OKOR.

W latach 1988–1989 nastąpiło przejście opozycji antykomunistycznej do jawnej działalności i rozpoczęto budowę społeczeństwa obywatelskiego. Pod wpływem kolejnego kryzysu gospodarczego władze musiały zawrzeć porozumienie z częścią opozycji i zgodzić się na wybory. W pierwszej połowie 1989 r. zostały odbudowane struktury NSZZ „Solidarność”. Ważnym etapem były wybory z 4 czerwca 1989 r. Kandydaci spoza obozu władzy mogli walczyć w wolnych wyborach o 35 % miejsc w Sejmie i o 100 % miejsc w nowo utworzonym Senacie. Reprezentanci Komitetów Obywatelskich „Solidarność” zdobyli prawie wszystkie możliwe miejsca w parlamencie.

W latach 1989–1990 jawną działalność na terenie województwa przemyskiego prowadziły m.in. NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych, Komitet Obywatelski „Solidarność”, Konfederacja Polski Niepodległej, Polska Partia Socjalistyczna – Rewolucja Demokratyczna, Federacja Młodzieży Walczącej, Porozumienie Centrum i Polskie Stronnictwo Ludowe – (nazywane mikołajczykowskim). Na przełomie 1989 i 1990 r. powstały kolejne ugrupowania wywodzące się z „Solidarności”.

Od września 1989 r. rozpoczął się proces przejmowania władzy na terenie woj. przemyskiego przez ruch solidarnościowy. PZPR się rozwiązała. W połowie 1990 r. po wyborach samorządowych nastąpiła wymiana części kadry kierowniczej w administracji państwowej. Przy podziale stanowisk w administracji stosowano równy parytet dla struktur z Jarosławia, Przemyśla i NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność”. Jednak w ruchu solidarnościowym objawiły się wewnętrzne spory i braki odpowiednio przygotowanych kadr urzędniczych i funkcjonariuszy państwowych. Zdemontowano aparat represji, jednak funkcjonariusze Służby Bezpieczeństwa zdołali zniszczyć znaczną część kluczowej dokumentacji. Przy tym zacierano ślady procesu niszczenia. Narastający kryzys społeczny i gospodarczy oraz pogorszenie poziomu życia spowodowały spadek poparcia społecznego dla ówczesnego obozu rządowego.

Gdańsk 1980

W lipcu 1980 r., w związku ze znacznymi podwyżkami cen żywności wybuchły pierwsze protesty m.in. w Mielcu, Sanoku, Rzeszowie, Świdniku i Lublinie. Najważniejszy strajk, 14 sierpnia, rozpoczęli Działacze Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża w Stoczni Gdańskiej. Żądano m.in. przywrócenia do pracy, zwolnionych za działalność opozycyjną, Annę Walentynowicz i Lecha Wałęsę, podwyżek płac i postawienia pomnika ofiar Grudnia 70.

W trakcie strajku prowadzono wspólne modlitwy, wywieszano symbole narodowe i portrety papieża Jana Pawła II. 18 sierpnia rozpoczął się protest w Stoczni Szczecińskiej.

Informacje o strajkach podawały media w Europie Zachodniej i USA. W ten sposób złamano blokadę informacyjną stosowaną przez komunistów.

Protesty się rozszerzały i tworzone kolejne komitety strajkowe. Kulminacją protestów był ostatni tydzień sierpnia - 30 sierpnia strajkowało 700 tys. pracowników w 28 województwach.

Władze nie mogły ich opanować przy pomocy rozwiązania siłowego, dlatego podjęto rozmowy z protestującymi. Największe międzyzakładowe komitety strajkowe prowadziły negocjacje z delegacjami rządowymi, a robotnikom doradzali eksperci powiązani ze strukturami opozycji m.in. Tadeusz Mazowiecki, Bronisław Geremek, Jan Olszewski, Lech Kaczyński i Bogdan Cywiński.

Wynikiem dialogu było podpisanie czterech porozumień społecznych: 30 sierpnia 1980 r. w Szczecinie, 31 sierpnia w Gdańsku oraz 3 września w Jastrzębiu i 11 września Katowicach. Podpisy złożyli m.in. Lech Wałęsa i Lech Kaczyński, a ze strony rządowej m.in. Mieczysław Jagielski i Kazimierz Barcikowski.

Gdańsk stał się liderem nowego ruchu związkowego, a działacze z całego kraju przybywali do miasta po instrukcje jak tworzyć struktury (oddolnie tworzone komitety założycielskie). 17 września 1980 r. w Gdańsku, przedstawiciele pracowników z 30 ośrodków miejskich z Polski powołali Niezależny Samorządny Związek Zawodowy (NSZZ) „Solidarność”. Nazwa odnosiła się do idei solidarności międzyludzkiej i wspólnego działania. Sąd Najwyższy 10 listopada 1980 r. dokonał oficjalnej rejestracji NSZZ „Solidarność”.

Solidarność

Strajkujący i strajkowe dekoracje murów Stoczni Gdańskiej (Leonard Szmaglik - <http://ecs.gda.pl/>)

Mieszkańcy Gdańska zgromadzeni przed Bramą nr 2 Stoczni Gdańskiej w oczekiwaniu na ogłoszenie podpisania Porozumień Gdańskich (Krzysztof Korczyński - <http://archiwum.ecs.gda.pl/>)

Podpisanie porozumień sierpniowych w Szczecinie, 30 VIII 1980 (Stefan Cieślak - arch. autora)
Zdjęcie w tle: Rodziny strajkujących przy bramie nr 2 Stoczni Gdańskiej (Leonard Szmaglik - <http://ecs.gda.pl/>)

Strajki i protesty w Ziemi Przemyskiej

Województwo przemyskie było jednym z regionów objętych falą strajków w Polsce w 1980 roku. Do części zakładów pracy docierała prasa opozycyjna i ulotki, pracownicy powracający z urlopów przywozili informacje o protestach w całej Polsce. Główna aktywizacja środowiska robotniczego w Przemysłu nastąpiła pod koniec sierpnia 1980 roku. Jako pierwsze przerwały pracę załogi PKS w Przemysłu i Jarosławiu - około 720 osób. SB odnotowała protesty w ponad 40 zakładach województwa; protestujący przedstawiali postulaty, głównie o charakterze socjalno-bytowym. Po podpisaniu porozumień gdańskich w zakładach pracy woj. przemyskiego tworzone grupy inicjatywne niezależnych związków zawodowych.

Strajk ostrzegawczy 27 marca 1981 r. w Zakładach Automatyki „Mera-Polna”. Stoją od lewej Zbigniew Łuszczyszyn, Janusz Kościółko, Andrzej Kucharski i (?) Wojtowicz (ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemysłu, zesp. 886 syg. 227)

Mapka zasięgu strajków w lecie 1980 r. w Polsce południowo-wschodniej (oprac. graficzne K. Czechowicz, IPN O/Rzeszów)

Kryzys bydgoski

W całym kraju w okresie jawnej działalności NSZZ „Solidarność” w latach 1980-1981 dochodziło do wielu protestów i strajków. W marcu 1981 r. doszło do największego kryzysu. Powodem były ataki ze strony władz na „Solidarność”, w tym pobicie związkowców w Bydgoszczy i brak rejestracji NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych. 27 marca 1981 r. odbył się czterogodzinny strajk ostrzegawczy, w kraju stanęła większość zakładów i instytucji. Władze komunistyczne pod presją strajku generalnego zmuszone były do częściowych ustępstw i zawarcia kompromisu z „Solidarnością”.

Czarny protest przeciwko brakom w zaopatrzeniu sklepów, odbył się w listopadzie 1981 r. w Jarosławiu (zdjęcia ze zb. Archiwum Państwowego w Przemysłu, zesp. 886 syg. 227)

Protesty w woj. przemyskim sierpień-wrzesień 1980 r.

- **Przemysłu**
Komunikacja miejska
PKS w Przemysłu
Spółdzielnia Transportu Wiejskiego
Woj.Przedsięb. Budownictwa Komunalnego
- **Jarosław**
Huta Szkła Opakowaniowego
Karpackie Zakłady Gazownictwa
Komunikacja miejska
PKS w Jarosławiu
Spółdzielnia Transportu Wiejskiego
Zakład Przemysłu Cukierniczego „San”
Zakłady Przemysłu Zbożowego
- **Lubaczów**
Spółdzielnia Kólek Rolniczych
Spółdzielnia Transportu Wiejskiego
Zakłady Wyrobów Galanterijnych
- **Przeworsk**
Baza Przedsiębiorstwa Obrotu
Zwierzętami Hodowlanymi
Spółdzielnia Transportu Wiejskiego
Zakłady Przemysłu Odzieżowego „Vistula”
- **Basznia Górna**
Kopalni Siarki „Basznia” w Smolince
- **Cieszanów**
GS w Cieszanowie
Zakład Rolny
- **Dynów**
Spółdzielnia Inwalidów
- **Horyniec**
Zakład Rolny
- **Lubliniec**
Mieszalnia Pasz i Suszarnia PGR
- **Nowe Sioło**
Zakład Budowlany PGR
- **Wielkie Oczy**
Zakład Usług Mechanicznych
i Warsztaty SKR
- **Wietlin**
Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna

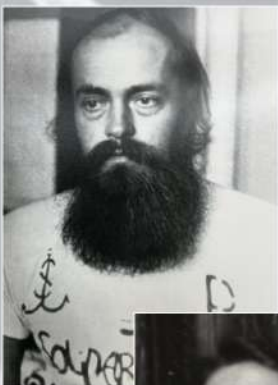
Komitet Założycielski NSZZ "Solidarność"

Konsekwencją porozumień władzy z protestującymi robotnikami z sierpnia i września 1980 r. było powstanie **Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”**. W województwie przemyskim duży wpływ na powstanie struktur „S” mieli działacze opozycji powiązani z Ruchem Obrony Praw Człowieka i Obywatela, a następnie Komitetem Samoobrony Społecznej „KOR”, Wit Siwiec, Stanisław Sudoł i Stanisław Kusiński.

W Przemyślu, 3 X 1980 r., z inicjatywy opozycjonisty Wita Siwca, powołano Tymczasową Międzyzakładową Komisję Koordynacyjną, która zrzeszała siedem zakładów z terenu miasta. Jej przewodniczącym wybrano Władysława Mazura z Zakładów Płyt Pilśniowych. 29 IX 1980 r. utworzono MKZ Jarosław.

7 X 1980 r. przedstawiciele 24 zakładów pracy z województwa przemyskiego, zebrani na obradach, podjęli uchwałę o powołaniu **Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” Regionu Południowo-Wschodniego** z siedzibą w Przemyślu. Przewodniczącym Prezydium Komitetu został Czesław Kijanka, wiceprzewodniczącymi: Kazimierz Ziobro (lider MKZ w Jarosławiu), Andrzej Kucharski i Eugeniusz Opacki.

Eugeniusz Opacki i Stanisław Baran (z lewej)
(ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemyślu,
zesp. 886 syg. 227)

Wit Siwiec
(ze zbiorów
własnych)

Stanisław Sudoł (Archiwum Państwowe P-śl,
zesp. 886 syg. 227)

Stanisław Kusiński
(zdj. Encyklopedia
"S" IPN)

Czesław Kijanka (zdj. ze zbiorów IPN O/Rzeszów)

Andrzej Kucharski (zdj. ze zbiorów IPN)

Przedstawiciele 24 zakładów pracy, zgłaszających akces przynależności do Komitetu Założycielskiego NSZZ "Solidarność" 7 X 1980 r.:

- Czesław Kijanka - Państwowy Ośrodek Maszynowy w Birczy
- Janusz Musz - ZWP „Sanwil” w Przemyślu
- Stanisław Baran - Lokomotywnia Żurawica
- Krzysztof Prokop - ZPA „Ponar – Plasomat” „Fanina” Przemyśl
- Włodzimierz Dudkiewicz - Zakłady Płyt Pilśniowych Przemyśl
- Kazimierz Bucior - Oddz. Spółdzielni Transportu Wiejskiego w Przemyślu
- Janusz Klisko - Karpackie Zakłady Gazownictwa Jarosław
- Zygmunt Majgier - Przemyska Spółdzielnia Mieszkaniowa w Przemyślu
- Zygmunt Pyś - Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Przemyślu
- Maria Pitach - Jarosławskie Zakłady Meblarskie
- Jadwiga Rusinowska - PKP DRS Żurawica
- Jerzy Jasina - Zakład Mleczarski Przemyśl
- Mieczysław Kramarz - Państwowa Komunikacja Samochodowa Przemyśl
- Tadeusz Wroński - Zakład Remontowo - Montażowy Jarosław
- Edward Zajac - Spółdzielnia Inwalidów Niewidomych „Start” w Przemyślu
- Kazimierz Ziobro - Huta Szkła „Jarosław”
- Adam Szybiak - Cech Rzemiosł Różnych w Przemyślu
- Bogdan Dąbrowski - PKP Stacja Żurawica
- Adam Siwiec - Państwowy Ośrodek Maszynowy Przemyśl
- Eugeniusz Opacki - Dyrekcja Rejonowa Kolei Państwowych Przemyśl
- Andrzej Kucharski - Zakłady Automatyki „Mera – Polna” Przemyśl
- Henryk Rawicz - Woj. Dyr. Rozbudowy Miast i Osiedli Wiejskich Przemyśl
- Wojciech Łukaszek - „PAX” Przemyśl
- Janusz Horodyłowski - Zakłady Dziewiarsko - Odzieżowe „Bistor” Przemyśl.

I Msza św. w intencji "Solidarności"

16 XI 1980 r. w przemyskiej katedrze odbyła się pierwsza msza święta w intencji **Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego NSZZ "Solidarność"**, koncelebrowana przez ks. biskupa Ignacego Tokarczuka. Uroczystość odbyła się z udziałem Prezydium Komitetu oraz przedstawicieli komisji zakładowych.

Od prawej: Wit Siwiec, Stanisław Baran, Stanisław Sudół, Eugeniusz Opacki, Czesław Kijanka, Andrzej Kucharski, Stanisław Diabin. Bazylika katedralna w Przemyślu, 16 XI 1980 r. (ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemyślu, zesp. 886 syg. 227)

Msza święta w intencji MKZ NSZZ "Solidarność", koncelebrowana przez ks. bpa Ignacego Tokarczuka, 16 XI 1980 r. (ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemyślu, zesp. 886 syg. 227)

Bazylika katedralna w Przemyślu, 16 XI 1980 r., m.in. Czesław Kijanka, Eugeniusz Opacki (ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemyślu syg. zesp. 886 syg. 227)

Podczas mszy świętej, w intencji MKZ NSZZ "Solidarność", uroczystie poświęcono krzyże dla komisji zakładowych

Zdjęcie powyżej i dwa z lewej: uczestnicy mszy św. i uroczystości poświęcenia krzyży, Bazylika katedralna w Przemyślu, 16 XI 1980 r. (ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemyślu, zesp. 886 syg. 227)

Manifestacja 3.05.1981 r.

3 V 1981 roku na przemyskim Wzgórzu Zamkowym odbyła się manifestacja zorganizowana przez NSZZ „Solidarność” z okazji 190-tej rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Wydarzenie poprzedziła msza święta w Bazylice katedralnej, koncelebrowana przez ks. biskupa Ignacego Tokarczuka.

Z kościoła, ludność przeszła uroczystym pochodem, ulicą Zamkową, pod pomnik poświęcony Twórcom Konstytucji 3 Maja. Zgromadzony tłum, na miejscu odśpiewał m.in. Hymn Polski; wygłoszono także okolicznościowe przemówienia. Głos zabrali: Czesław Kijanka, Adam Szostkiewicz, Eugeniusz Opacki i Stanisław Baran.

Tłumy wiernych na Placu Katedralnym podczas mszy świętej, 3 V 1981 r. (ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemyślu, zesp. 886 syg. 52)

Od prawej: Eugeniusz Opacki, Stanisław Baran, Czesław Kijanka, Janusz Młynarski (za Cz. Kijanką), Adam Szostkiewicz; Wzgórze Zamkowe, 3 V 1981 r., (ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemyślu, zesp. 886 syg. 227)

Uczestnicy manifestacji, Wzgórze Zamkowe, 3 V 1981 r., (ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemyślu, zesp. 886 syg. 52)

Uczestnicy manifestacji, Wzgórze Zamkowe, 3 V 1981 r. (ze zbiorów AP w Przemyślu, zesp. 886 syg. 227)

W 1951 r. władze komunistyczne zakazały czcić pamięć uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Przełomem okazało się, powstanie NSZZ „Solidarność”, dzięki której, 3 maja 1981 r. odbyły się obchody 190-tej rocznicy uchwalenia Konstytucji. Po wprowadzeniu stanu wojennego, przez kilka następnych lat, opozycja ponownie organizowała niezależne obchody. Jednak oficjalnie święto wróciło do kalendarza dopiero po 1989 r., a w 1990 r. Sejm ustanowił dzień 3 maja Świętem Narodowym.

Poświęcenie Sztandaru "S", 1981 r.

Sztandar NSZZ "Solidarność" Region Południowo-Wschodni Przemysł, został wykonany w 1981 roku przez Zgromadzenie Sióstr Felicjanek w Przemyślu. Uroczyste poświęcenie odbyło się **22 XI 1981 r.** w Bazylice katedralnej, przez ks. biskupa Tadeusza Błazkiewicza. Uroczystości towarzyszące miały miejsce na Kamiennym Moście przy siedzibie Zarządu. Od 13 XII 1981 r. (wprowadzenie stanu wojennego), Sztandar był ukrywany przez państwa Annę i Stanisława Sęków z Przemyśla. W listopadzie 1981 r. odbyło się poświęcenie Sztandarów MKZ NSZZ "Solidarność" w Jarosławiu i Lubaczowie.

Sztandar NSZZ "Solidarność" Region Południowo-Wschodni Przemysł, (ze zbiorów NSZZ "Solidarność" Ziemia Przemyska)

Uroczystości poświęcenia Sztandaru NSZZ "Solidarność", w Katedrze przemyskiej, 22 XI 1981 r., (zdjęcia z prawej i lewej ze zbiorów Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej)

W poczcie sztandarowej od lewej: Eugeniusz Opacki, N.N., Adam Kantor, 22 XI 1981 r. (ze zbiorów MNZP)

Msza św. koncelebrowana przez ks. bpa T. Błazkiewicza, 22 XI 1981 r., (ze zbiorów MNZP)

13 kwietnia 1989 r. podczas comiesięcznej mszy św. za Ojczyznę, w kościele Świętej Trójcy w Przemyślu nastąpiło uroczyste przekazanie sztandaru Regionu Południowo-Wschodniego NSZZ „Solidarność” na ręce przewodniczącego RKW NSZZ „Solidarność” Marka Kamińskiego

Poczty sztandarowe, 22 XI 1981 r., (ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemyślu, zesp. 886 syg. 227)

Uroczystości towarzyszące poświęceniu Sztandaru, Kamienny Most, 22 XI 1981 r., (ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemyślu, zesp. 886 syg. 227, 2 zdjęcia)

I Walne Zebranie Delegatów "S", 1981 r.

17 VII 1981 r. w auli I LO w Przemyślu rozpoczęło się I Walne Zebranie Delegatów NSZZ "Solidarność" województwa przemyskiego, które miało na celu wyłonienie władz związkowych i ustanowienie założeń programowych związku. W zebraniu wzięło udział 139 uczestników. W pierwszym głosowaniu zaakceptowano propozycję utworzenia Regionu w granicach województwa, następnie przyjęto nazwę **Region Południowo-Wschodni** z siedzibą w Przemyślu. W trakcie obrad doszło do rozłamu między delegatami Przemyśla i Jarosławia, którego przyczyną był podział mandatów. Bez udziału delegatów z Jarosławia, podczas II tury, 24 VII, wyłoniono Zarząd Regionu Południowo-Wschodniego oraz wybrano czterech delegatów na Zjazd Krajowy.

Uczestnicy I WZD NSZZ "Solidarność", Przemyśl, lipiec 1981 r. (ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemyślu, zesp. 886 syg. 227)

Głosowanie podczas pierwszej tury I WZD woj. przemyskiego w auli I LO w Przemyślu; 17 VII 1981 r. Od lewej: Anna Maria Ojak, N.N. (z urną), Roman Zeman, Waclaw Zeman, Adam Słomiany, Ryszard Buksa, N.N., Adam Kantor. Od lewej - tyłem: N.N., Krystyna Gładysz (tyłem), N.N.; (fot. Jacek Szwic, ze zbiorów AP w Przemyślu, zesp. 886 syg. 227)

Zasięg regionalnych struktur NSZZ „Solidarność” w Polsce południowo-wschodniej w latach 1980-1981.

Linia czarna przerywana - granica regionu NSZZ „Solidarność”, nie pokrywająca się z granicami województwa (linia czerwona)

Wykonał: Karol Czechowicz (IPN O/Rzeszów)

Obrady podczas I WZD NSZZ "Solidarność", Przemyśl, 17 lipca 1981 r. Od lewej: Roman Pomykalski, Kazimierz Studnicki, Waldemar Wiglus, N.N., Jerzy Miśkiewicz, Krzysztof Prokop, N.N., Czesław Kijanka, N.N., Ziemowit Ojak, Krystyna Osińska; (fot. Jacek Szwic, ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemyślu, zesp. 886 syg. 227)

Obrady podczas I WZD NSZZ "Solidarność"; Przemyśl, lipiec 1981 r. Pierwszy z prawej Wojciech Kłyż (ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemyślu, zesp. 886 syg. 227)

Zarząd Regionu, 1981 r.

Zarząd Regionu Południowo-Wschodniego NSZZ „Solidarność” wybrany podczas I Walnego Zebrania Delegatów w lipcu 1981 roku:

Czesław Kijanka
(zbiory Archiwum
Państwowego
w Przemyślu,
zesp. 886 syg. 227)

Marek Kamiński
(zb. IPN O/Rzeszów)

Ryszard Buksa
(zdj. Encyklopedia
Solidarności IPN)

Adam Majgier
(zbiory własne)

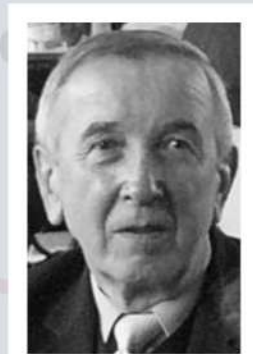

Waldemar Wiglus
(zbiory własne)

1. Czesław Kijanka- przewodniczący
2. Henryk Baranowski
3. Ryszard Bukowski
4. Ryszard Buksa
5. Jerzy Czekalski
6. Andrzej Dolata
7. Zbigniew Duchniak
8. Krystyna Gładysz
9. Ryszard Głowacki
10. Marek Kamiński
11. Adam Kantor
12. Stanisław Kapuśniak
13. Wojciech Kłyż
14. Zbigniew Łuszczyszyn
15. Adam Majgier
16. Andrzej Makiel
17. Krystyna Osińska
18. Roman Pomykalski
19. Krzysztof Prokop
20. Marek Pudliński
21. Zygmunt Pyś
22. Adam Słomiany
23. Adam Szostkiewicz
24. Waldemar Wiglus

Andrzej Makiel (zdj. zb. IPN)

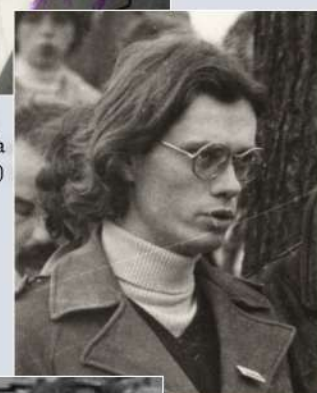
Krzysztof Prokop (zbiory NSZZ
"S" Region Ziemia Przemyska)

Wojciech Kłyż
(zdj. Encyklopedia
Solidarności IPN)

Marek Pudliński
(zdj. Encyklopedia
Solidarności IPN)

Adam
Szostkiewicz
(zb. AP w P-ślu,
zesp. 886 syg. 227)

Adam Kantor
(zbiory Andrzeja
Wyczawskiego)

Jerzy Czekalski
(zbiory własne)

Solidarność Rolników

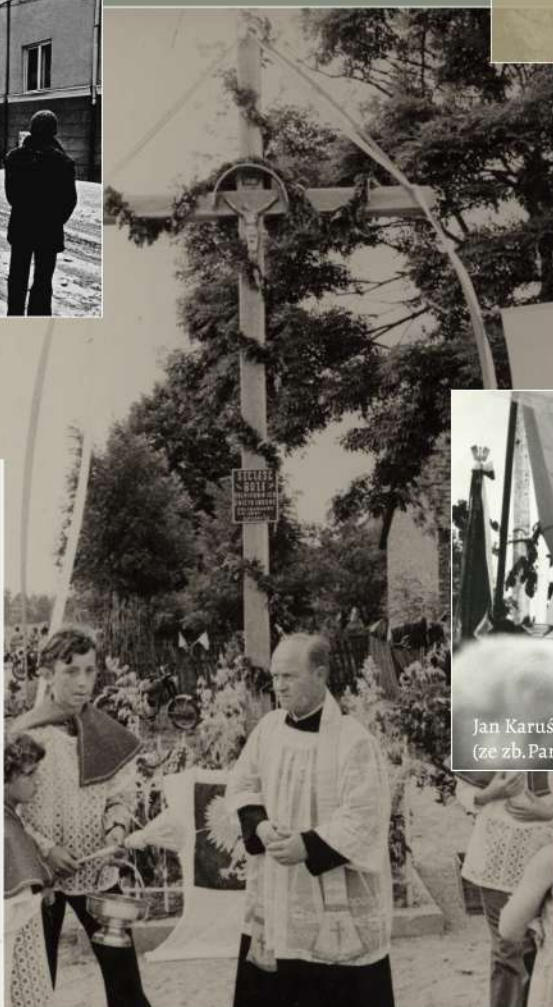
W 1980 r., na fali "Solidarności", powstały załączki struktur niezależnego związku rolników. Przełomowym momentem walki chłopów o podstawowe prawa polskiej wsi były strajki w Rzeszowie i Ustrzykach Dolnych na przełomie 1980 i 1981 r. Strajkującym udało się doprowadzić do podpisania 18 i 20 II 1981 r. tzw. porozumień rzeszowsko-ustrzyckich. Ukoronowaniem konsolidacji środowisk chłopskich było zarejestrowanie 12 V 1981 r. NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych.

Przed budynkiem WRZZ w Rzeszowie w czasie strajku rolników; luty 1981, fot. Janusz Witowicz (zdz. z broszury IPN "Tu rodziła się Solidarność Rolników")

STARAJKOWE ŚLUBOWANIE

Korzymy się przed Tobą Jasnogórska Pani
My Polsey ludzie pracy i Polsey rolnicy
Tobie od dawna w opiekę oddani
Strudzeni pracą udręką z troskami
U stóp Królowej Bogurodzicy
Chłop był potęgą Twoich dróg nie minął
Tobie polecał swe troski
Pod Twym sztandarem zwyciężał lub ginął
Pod Warną, Wiedniem, pod Monte Casino
Za wolność Kościoła jak i Polski
Chłop jest potęgą i zawsze nią będzie
Wierny swej Królowej Marji
Przyszliśmy Twoje wysłuchać orędzie
Pod Twym sztandarem stanąć w pierwszym rzędzie
Z rengrafem Twym na szyi.
Jak praojcowie i ojcowie nasi
Palali wielką miłością ku Tobie
Tak my również palamy i młodzi i starsi
I żadna ludzka siła w nas tego nie zgasi
Póki nie złożą nas w grobie.
Król Polski Jan Kazimierz złożył Ci koronę
Oddając Polskę Tobie a nie złemu światu
I my Ci też składamy serca strapione
I serca naszych dzieci pod Twą obronę
Błagając Mario – ratuj!

Ks. bp. T. Błaszkiewicz w bryczce i asyście rolników, 7 VI 1981 r. (ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemyśle zesp. 886 s. 227)

U góry, z lewej:
fragment
"Strajkowego
ślubowania",
spisanego w nocy 5/6
I 1981, podczas
strajku
okupacyjnego w
WRZZ w Rzeszowie,
aut. Władysław
Szypuła - rolnik,
poeta i działacz
niezależnego ruchu
ludowego
(ze zbiorów Danuty
Waszczak)

Tabliczka na krzyżu, upamiętniającym powstanie "S" RI, w tle: poświęcenie krzyża (zb. AP w P-ślu, zesp. 886 s. 227)

Czołowymi uczestnikami strajków i wydarzeń "Solidarność" RI byli: Jan Kułaj, póź. przew. Ogólnopolskiego Komitetu Założycielskiego „S” RI oraz Jan Karuś, póź. przew. Zarządu Regionu Związku Zawodowego „S” RI w województwie przemyskim.

Jan Karuś, podczas mszy polowej, 7 VI 1981 r., Chłopice (ze zb. Parafii w Chłopicach, <https://chlopice.przemyska.pl/>)

7 VI 1981 r., w Chłopicach, w Zesłanie Ducha Św., odbyła się msza polowa w intencji powstającej "Solidarność" Rolników Indywidualnych. Uroczystość była także Świętem Ludowym i uczczeniem 190. rocznicy Konstytucji 3-go Maja. Upamiętnieniem tego wydarzenia było postawienie i poświęcenie "Krzyża Solidarności".

Ks. bp. T. Błaszkiewicz, wspierający "Solidarność" RI, podczas mszy św. w jej intencji (ze zb. AP w Przemyśle, zesp. 886 syg. 227)

Duszpasterstwo Rolników

Pierwsze Duszpasterstwo Rolników w woj. przemyskim powstało w Krasiczynie przy parafii św. Marcina, gdzie proboszczem był ks. Stanisław Bartmiński. W grudniu 1982 r. odbyły się rekolekcje dla rolników z całej Polski; systematycznie organizowano spotkania i dyskusje środowiska rolniczego Polski południowo-wschodniej, które składały się z mszy św., wykładu i dyskusji; prowadzono także działalność charytatywną. Plebania w Krasiczynie stała się miejscem nawiązywania kontaktów oraz wymiany podziemnych pism, w tym literatury w jęz. ukraińskim, przekazywanej za wschodnią granicę. W działalność duszpasterstwa byli zaangażowani m.in. Tadeusz Sopol, Wieńczysław Nowacki, Henryk Cząstka, Marek Kuchciński, Jerzy Bonarek, Jan Karuś, Jarosław Śliwiński, Tadeusz Trelka.

Z prawej: organizator duszpasterstwa rolników w Krasiczynie, ks. proboszcz Stanisław Bartmiński (fot. Wikipedia/CC BY-SA 3.0/Tomasz Bienias)

Jan Karuś (zdj. Encyklopedia Solidarności IPN)

Henryk Cząstka (zdj. Encyklop. Solidarności IPN)

Jarosław Śliwiński (zdj. Encyklop. Solidarności IPN)

Kościół pw. św. Marcina w Krasiczynie (<https://commons.wikimedia.org>, Tajchman-praca własna)

Marek Kuchciński (zdj. Encyklop. Solidarności IPN)

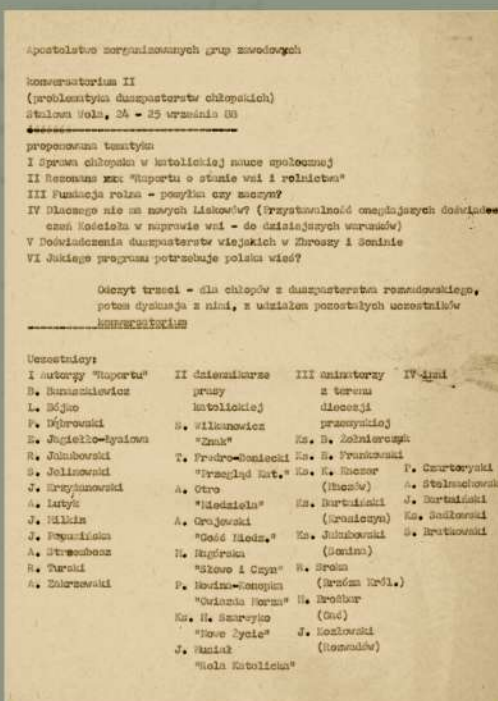
Augustyn Czubocho (zdj. Encyklop. Solidarności IPN)

Izidor Miara (fot. Marek Kuchciński)

Z inicjatywy ks. bpa. Ignacego Tokarczuka i przy pomocy ks. Stanisława Krzywińskiego, w marcu 1984 r. rozpoczęto działalność oświatową wśród rolników, która przybrała charakter uniwersytetów ludowych połączonych z duszpasterstwem środowiskowym. Odczyty dotyczyły szeroko pojętej kultury - politycznej, literackiej, filozoficznej i społecznej.

Jednym z wykładców uniwersytetu był Jan Musiał, późniejszy senator wybrany w wyborach 89' (ze zbiorów J. Musiała). Wykłady prowadzili także Jan Draus i Tadeusz Ulma)

Apostolstwo zorganizowanych grup zawodowych (problematyka duszpasterstw chłopskich) konwersatorium II wg projektu Jana Musiała (ze zbiorów autora)

Fragment odezwy przemyskiej "Solidarności" opublikowanej 2 I 1982 r., trzy tygodnie po wprowadzeniu stanu wojennego (ze zbiorów Marka Kamińskiego)

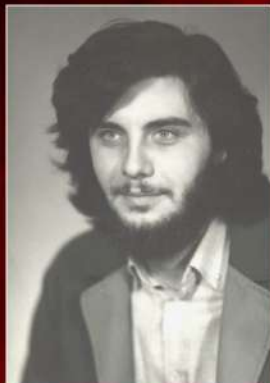
Internowania - Uherce

Naród Zwycięży

O północy z 12 na 13 grudnia 1981 r., Milicja Obywatelska i Służba Bezpieczeństwa rozpoczęły masowe zatrzymania działaczy NSZZ „Solidarność” oraz innych środowisk opozycyjnych. Wielu opozycjonistów z Przemysła, Przeworska, Jarosławia i Lubaczowa trafiło do Ośrodka Odosobnienia w Uhercach (Nowa Wieś). Wśród osadzonych tam działaczy, znaleźli się między innymi: Henryk Cząstka, Andrzej Wyczawski, Waldemar Mikołowicz, Jan Karuś, Wit Siwiec, Jerzy Czekalski, Stanisław Kusiński.

Waldemar Mikołowicz - m.in. współorganizator i członek Zarządu MKZ NSZZ „Solidarność” w Jarosławiu (zbiory IPN O/Rzeszów)

Andrzej Wyczawski - działacz NSZZ „Solidarność” w Zakładach „San” w Jarosławiu, 1982 r. (ze zbiorów A. Wyczawskiego)

Z lewej: transparent „Naród Zwycięży” w oknie Ośrodka w Uhercach

Powyżej: internowani przed pawilonem Zakładu Karnego w Uhercach w czasie protestu. Poniżej: pacyfikacja protestu internowanych, 19 kwietnia 1982 r. (zbiory IPN O/Rzeszów)

DECYZJA NR 67/81
o internowaniu

Ustaje, że pomierzanie na wolności obywatela
nazwisko i imię WYCZAWSKI Andrzej
imiona rodziców August, Aleksandra z d. Ciencio
data i miejsce urodzenia 26.10.1959 r. Jarosław
zawód (zajęcie) i miejsce pracy
miejsce zamieszkania Jarosław ul. II Armii LW 7/7
zagroziłby bezpieczeństwu Państwa i porządkowi publicznemu przez to, że
nawiązywał do niepokojów społecznych

na zasadzie art. 42 dekretu z dnia 12.12.1981 r. o ochronie bezpieczeństwa
Państwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego

postanawia się:

- internować ob. WYCZAWSKI Andrzej
i umieścić go w ośrodku odosobnienia w Nowej Wsi
- wykonanie decyzji zlecić Grupie Śledczej KMO w Przewysiu

KOMENDANT WOJEWÓDZKI MO

Decyzja o internowaniu Andrzeja Wyczawskiego, odebrana 22 grudnia 1981 roku (ze zbiorów A. Wyczawskiego)

Pocztą obozową
(ze zbiorów Zygmunta Kozickiego)

Ks. bp. T. Błazkiewicz i ks. S. Czenczek
(ze zbiorów Archiwum Państwowego
w Przemyslu, zesp. 886 syg. 52)

Internowani byli kilkakrotnie odwiedzani przez ks.bpa Tadeusza Błazkiewicza, ks. Stanisława Czenczka i innych kapłanów, którzy świadczyli wielkie wsparcie, nie tylko poprzez posługę duchową, ale organizując i dostarczając paczki żywnościowe, korespondencję od rodzin, a także przewożąc grypsy od uwięzionych.

Tymczasowa Komisja Regionalna

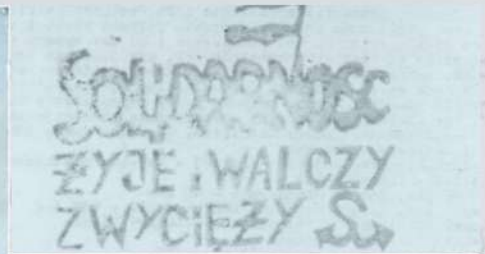
Pod koniec grudnia 1981 roku powstał tajny Zarząd Regionu Południowo-Wschodniego w składzie: Ryszard Bukowski, Marek Kamiński, Zygmunt Majgier, Stanisław Trybalski, Jan Zrajko i Stanisław Żółkiewicz. Od wiosny, konspiracyjny Zarząd Regionu używał nazwy **Tymczasowa Komisja Regionalna**. TKR nie miała formalnego przewodniczącego, decyzje podejmowano kolegialnie, a liderami byli Stanisław Żółkiewicz i Marek Kamiński.

Marek Kamiński (ze zbiorów Jana Jarosza)

Stanisław Żółkiewicz (ze zbiorów IPN O/Rzeszów)

Zygmunt Majgier (ze zbiorów M. Kamińskiego)

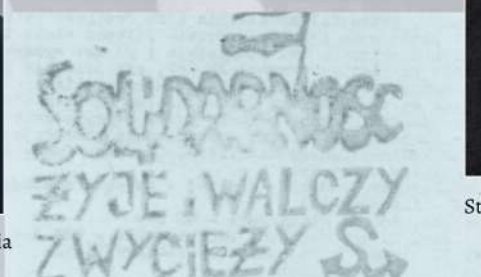
ZADANIA CZŁONKÓW TKR:

Stanisław Żółkiewicz - opracowywanie strategii działań
Marek Kamiński - propaganda i poligrafia
Zygmunt Majgier - kontakty z tajnymi KZ i kolportaż
Ryszard Bukowski - pomoc dla represjonowanych
Jan Zrajko - organizacja zbiórek wśród rzemieślników
Stanisław Trybalski - transport i opracowanie taktyki działań

Jan Zrajko (zdjęcie ze strony Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków)

TKR o swoim powstaniu i formach działalności poinformowała ks. bp. Ignacego Tokarczuka. Ordynariusz przemyski uznał TKR za Zarząd Regionu w konspiracji, obiecał pomoc Kościoła i wyznaczył ks. prałata Stanisława Krzywińskiego jako swojego przedstawiciela.

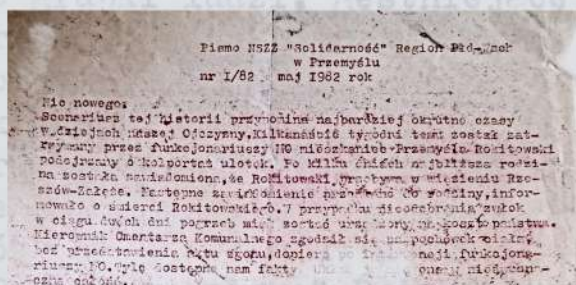

Stanisław Trybalski (ze zbiorów M. Kamińskiego)

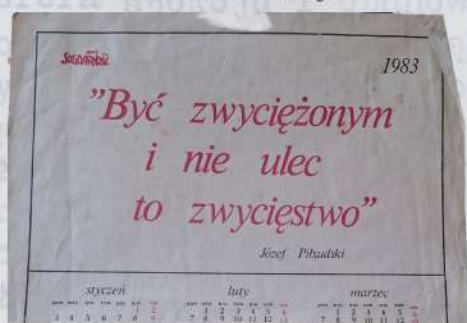
Regionalna Komisja Wykonawcza 1982-88

Po zawieszeniu stanu wojennego w działalności konspiracyjnej pozostali Marek Kamiński, Zygmunt Majgier, Stanisław Trybalski i Stanisław Żółkiewicz; dołączyli Jan Musiał, Stanisław Baran i Ryszard Buksa. TKR zmieniła nazwę na **Regionalną Komisję Wykonawczą Regionu Południowo-Wschodniego**.

RKW kontynuowała model działalności podziemnej wypracowany przez TKR. Wspólnie z OKOR i Wydawnictwem CDN prowadziła działalność wydawniczą, wydawała m.in. podziemne pismo „Busola”. Dzięki kolejarzom przetrzymywano literaturę religijną i związkową do ZSRR. Starano się tworzyć struktury „S” w konspiracji i szkolić kadry, co realizowano m.in. przez działalność Duszpasterstw Ludzi Pracy. Gospodarką finansami podziemnego Zarządu Regionu i przechowywaniem pieniędzy zajmował się ks. Stanisław Czenczek.

(ze zbiorów M. Kamińskiego)

RKW wydawała
pisma
podziemne,
m.in. "NIE" i "Busolę"

Wiosną 1984 r. RKW nawiązało współpracę z "Solidarnością" jarosławską: Waldemarem Mikołowiczem i Andrzejem Wyczawskim, a także z "Solidarnością" RI: Janem Karusiem, Henrykiem Cząstką i Markiem Kuchcińskim. Przy pomocy Marka Kuchcińskiego, z przemyskiego Podzamcza, nadano audycję **Radia "Solidarność"**, w której nawoływano m.in. do zbojkotowania komunistycznych wyborów.

Działalność podziemna łączyła się z represjami ze strony UB, MO i władz. Zygmunt Majgier, Marek Kamiński, Stanisław Żółkiewicz i Marek Kuchciński byli inwigilowani, zatrzymywani na 48 godzin i poddawani innym represjom (brak awansu, zwolnienia z pracy). We wrześniu 1985 r. Kamiński i Kuchciński zostają aresztowani, z zarzutami m.in. posiadania ulotek, szerzenia zamętu i rozpowszechniania nieprawdziwych informacji. Kuchciński zostaje zwolniony w wyniku amnestii, w listopadzie 1985 r.; Kamiński wychodzi na wolność warunkowo, za poręczeniem zakładu pracy, w grudniu tego samego roku.

Spotkanie RKW z przedstawicielami włoskich związków zawodowych. Trzeci z lewej Marek Kamiński, obok Stanisław Żółkiewicz. Rzeszów 1988r. (ze zbiorów Marka Kamińskiego)

Jesienią 1988 r. Marek Kamiński razem z Zygmuntem Majgierem ujawniają działalność "Solidarności".

Oficjalnie wydają „Uchwałę nr 1” o reaktywacji Związku i udają się do wojewody Wojciechowskiego. Głównym celem staje reaktywacja i rejestracja Komisji Zakładowych oraz doprowadzenie do formalnych wyborów władz Regionu NSZZ „Solidarność”.

Manifestacja 31.08.1982 r.

Największą uliczną manifestację, przemyska podziemna „Solidarność” zorganizowała **31 VIII 1982 r.** pod dawną siedzibą Zarządu Regionu Południowo-Wschodniego przy ul. Kamienny Most w Przemyśle.

Na kilka dni przed rocznicą podpisania porozumień gdańskich, w mieście pojawiły się ulotki nawołujące do przyjścia zwartymi grupami z zakładów pracy, pod siedzibę Zarządu Regionu.

Kamienny Most, Przemyśl, 31.08.1982 r.,
fot. Mirosław Bar (IPN O/Rzeszów)

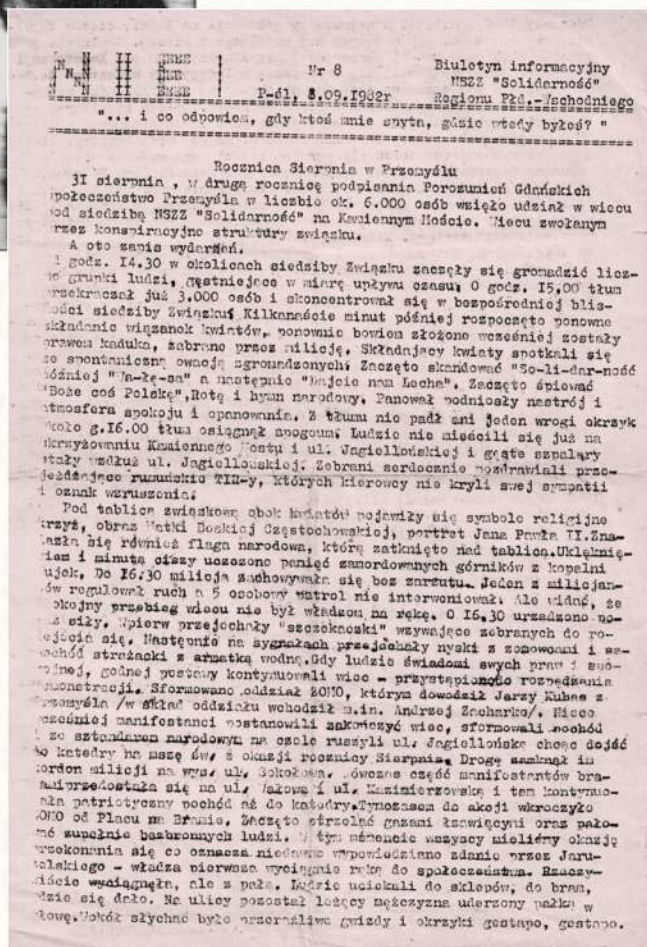
Kamienny Most, Przemyśl, 31.08.1982 r., fot. Mirosław Bar (IPN O/Rzeszów)

ZOMO użyło gazów łzawiących i pałek, aby rozproszyc tłum zgromadzony w rejonie Kamiennego Mostu. Manifestanci obrzucili milicjantów kamieniami.

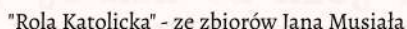

Oddział milicji (zbiory Marka Kamińskiego)

Tytułowa strona pisma „Nie” wydawanego przez podziemną „Solidarność”. Nr 8 z 8 września 1982 r. zawierał artykuł o stłumieniu manifestacji (zbiory Marka Kamińskiego)

Prasa podziemna, tzw. "bibuła", w latach 80. w Polsce, była kluczowym elementem opozycji demokratycznej, zapewniając alternatywne źródło informacji dla oficjalnych mediów kontrolowanych przez władze komunistyczne. Ukazywały się zarówno pojedyncze gazetki, jak i wielostronicowe pisma, broszury i książki. Podziemną prasę wydawały struktury NSZZ „Solidarność”, NSZZ „Solidarność” RI, oraz inne organizacje. Nakłady były zróżnicowane, a dystrybucja odbywała się w konspiracji, często za pośrednictwem sieci kolporterów.

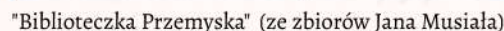
Przykłady tytułów nieocenzurowanych pism,
ukazujących się w województwie przemyskim:

- Biuletyn Informacyjny NSZZ „S” Regionu Południowo-Wschodniego w Przemyślu, wydawany 7 XII 1980 – 2 XII 1981 przez Sekcję Informacji KZ NSZZ „S” Reg. Pd.-Wsch.

- pismo wydawane poza oficjalnym obiegiem, decyzją ks. bp. Ignacego Tokarczuka. W redakcji: Jan Musiał, Janusz Czarski, Jan Draus, ks. Eugeniusz Dryniak, ks. Edward Frankowski, Dionizy Garbacz, Jerzy Koziarz, Jarosław A. Szczepański. Wanda Tarnawska. Zbigniew K. Wólcik i inni

- pismo kontynuujące wydawaną do 13 XII 1981 „Odnowę”.
W składzie redakcji: Marek Kamiński i Jan Musiał

- pismo MZK NSZZ „Solidarność” w Jarosławiu,
redagowane przez Pawła Niemkiewicza

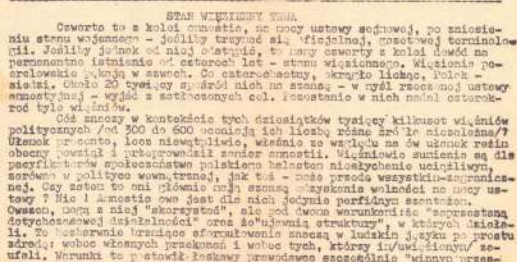

- podziemne, historyczne monografie regionalne
1985–1990 redaktor serii wydawniczej Jan Musiał

- pismo wydawane 6 II 1981 – 11 XII 1981 przez
Sekcję Informacji MKZ (później MKS), następnie
Sekcję Informacji Zarządu Regionu Pd.- Wsch.
w Przemyśle

- dwutygodnik, podtytuł: „Biuletyn NSZZ
»Solidarność« RI przy WKZ Przemyśl”,
wydawany 19 IX–X 1981 przez Wojewódzką
„S” RI w Przemyślu z siedzibą w Jarosławiu

- pismo podziemnej „S” Regionu Pd. - Wsch.,
wydawane III 1983 – VII 1988 w Przemyśle przez
Niezależną Oficynę Przemyską. W składzie
zespołu (redaktorzy i autorzy): Janusz Czarski,
Marek Kamiński, Marek Kuchciński, Jan Musiał,
Stanisław Żółkiewicz; druk: Jerzy Trojnar
i Edward Szczurko

(ze zbiorów
Jana Musiała)

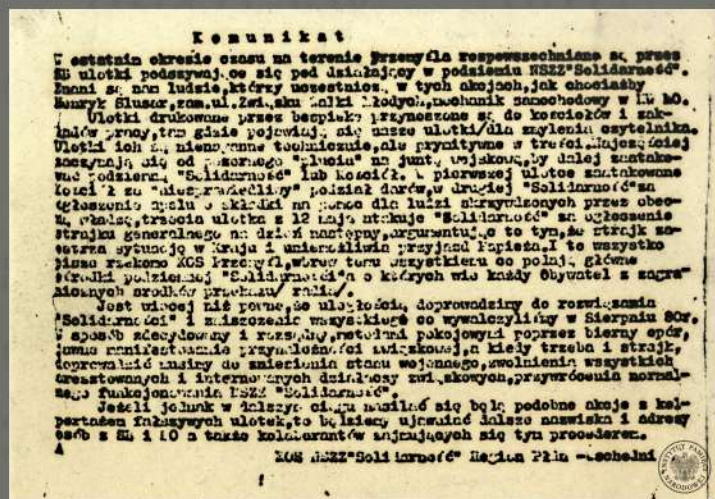
Druki ulotne i kolportaż

Jednym ze sposobów komunikowania swoich poglądów przez podziemną "Solidarność" był kolportaż ulotek i pism podziemnych. Komentowano w nich sytuację polityczną i bieżące wydarzenia, namawiano do podejmowania lub zarzucania konkretnych działań, informowano o swojej działalności lub o posunięciach władz. Regionalna Komisja Wykonawcza posiadała dwa duże lokale powielaczowe i drukarnię, skąd wychodziły ulotki, odezwy, gazetki - w tym "Nie" i "Busola".

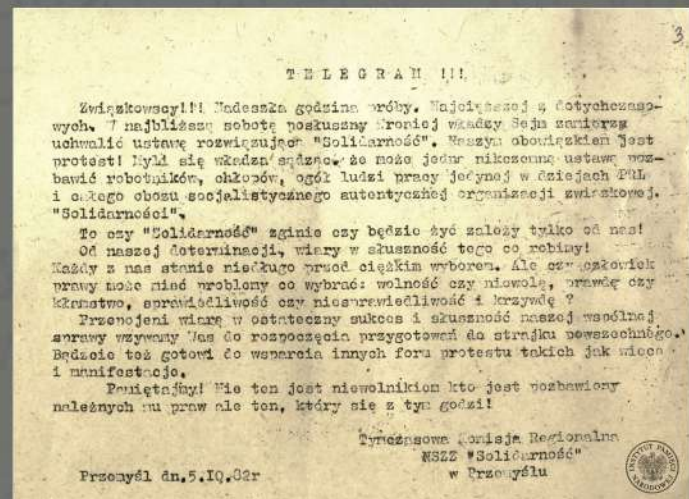
Za druk i kolportaż groziły poważne represje i areszt.

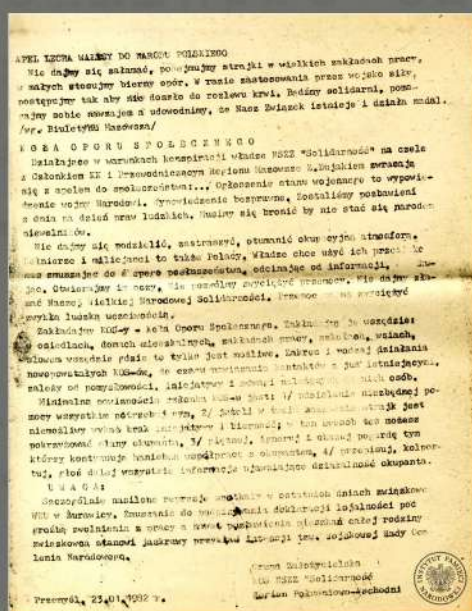
Druki ulotne, Jarosław 1983 r. (IPN O/Rzeszów)

Komunikat KOS NSZZ "Solidarność" z ostrzeżeniem o fałszywych ulotkach rozprowadzanych przez bezpiekę (IPN O/Rzeszów)

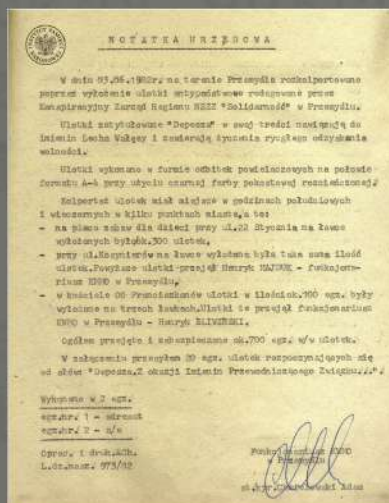

Ulotka - "Telegram" nawołujący do strajku powszechnego, wsparcia wieców i manifestacji (IPN O/Rzeszów)

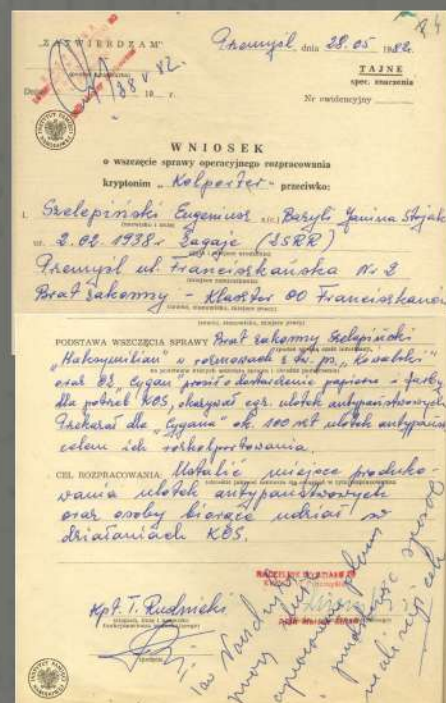

Apel Lecha Wałęsy dotyczący "Kół Oporu Społecznego" (IPN O/Rzeszów)

Notatka urzędowa KWMO dotycząca przejęcia ulotek rozłożonych na terenie Przemysłu (IPN O/Rzeszów)

W druk i kolportaż podziemnych ulotek był zaangażowany m.in. przemyski franciszkanin, brat Maksymilian (Eugeniusz Szelepiński), który otrzymywał zlecenia od Stanisława Żółkiewicza, członka RKW

Wniosek KW MO o wszczęcie sprawy rozpracowania brata Maksymiliana, pod kryptonimem "Kolporter" (IPN O/Rzeszów)

"Solidarność"

Śmiertelna ofiara stanu wojennego

Mieczysław Rokitoski

Na liście śmiertelnych ofiar stanu wojennego, znajduje się 47-letni przemyslanin, niewinny i schorowany człowiek, który na podstawie błędnych dowodów, wpadł w kleszcze bezwzględnego reżimu komunistycznej władzy PRL.

21 marca 1982 roku Mieczysław Rokitowski uczestniczył w wieczornej mszy świętej w przemyskiej katedrze. Po zakończeniu nabożeństwa i opuszczeniu świątyni, został zatrzymany przez dwóch funkcjonariuszy Komendy Wojewódzkiej MO w Przemyśle, z zarzutami rozpowszechniania w kościele ulotek NSZZ „Solidarność”.

W wyniku przeszukania osobistego, przeszukania mieszkania i miejsca pracy, nie znaleziono żadnych dowodów winy. Pomimo tego, Rokitowski został osadzony w areszcie KW MO za rzekomy kolportaż druków "Solidarności". Podczas pobytu w areszcie był wielokrotnie bity przez współwięźniów, poważnie chorował - nie został objęty należyтым nadzorem ze strony Służby Więziennej.

3 kwietnia 1982 roku, Mieczysław Rokitowski zmarł nagle w ambulatorium Aresztu Śledczego w Zależu.

Mieczysław Rokitoski (IPN O/Rzeszów)

PROKURA
PROKURATOR GENERALNY
w Warszawie
ul. Krakowskie Przedmieście 10
Krzysztof Skarżyński
(pełnomocnik)

Sygn. akt _____

Pg. SI. II-74/
82

Umorzono

AKTA

DO ARCHIWUM
30.03.1982

sprawy: Lep. Mirosław ROKITOWSKI i Bronisława
i przekształcenia i ust. 68 ust. 11 w rz. 2 art. 68
ust. 2 Rozkazu i dnia 12.12.1981 o Alwie
40jennym.

15 490 / 397

Kategoria H - 25

Bosporozaje: 23.03.1982

Zakończono: 04.1982.

Kart. 55

Pg. SI. II-74/
82

Sygn. akt _____

IPN-Rx-287/89

WARSZAWA, 21.03.1982, godz. 10.00 i 10.15

MINISTERSTWO JUSTYCJI
URZĘD PROKURATURY
GENERAŁNEJ

[illegible]

Oświadczenie zatrzymanego
o przebiegu zdarzenia
(IPN O/Rzeszów)

Notatka urzędowa
dotycząca
przeszukania
M. Rokitowskiego
(IPN O/Rzeszów)

[illegible]

Postanowienie
o aresztowaniu
(IPN O/Rzeszów)

NOTATKA WYKONANA

W dniu 21.03.1982 r. podczas zebrania Międzysekcja Rekrutacyjna w Poznaniu: 1. Zofia Jurga, nr 1112, 1930 r. w Przemyślu, zm. Przemyśl; ul. Wpola 5a/2; stwierdzono, iż występuje postać przy szkie w szyntrali, kłosałki, płaszczy 3 błonki białej szarego na imię sportowca, wydane przez Miński Klub Sportowy "Wielka" Przemyśl.

Wielu świadków osoby zatrudniającej błonki te posiadały na co byłoby imię sportowca sportowcy organizowanych przez Klub w dniu 21.03.1982 r. i miał je przy sobie do czasu zebrania.

Sporządził:

Instp. Wydz. śledczego
KZWiP w Przemyślu

ppr. Inspektor KZWiP

Duchowi przewodnicy "Solidarności"

"Solidarność to jeden i drugi. Nigdy jeden przeciw drugiemu" – Jan Paweł II

"Solidarność" czerpała siłę nie tylko z odważnych działań ludzi opozycji ale także z niezłomnej postawy Kościoła i jego największych autorytetów: Ojca Świętego Jana Pawła II, prymasa Polski kard. Stefana Wyszyńskiego, ks. Jerzego Popiełuszki i ks. bp. Ignacego Tokarczuka.

Papież Jan Paweł II przy grobie ks. Jerzego Popiełuszki podczas III pielgrzymki do Polski w 1987 r. (zbiory Marka Kamińskiego)

Największym autorytetem duchowym tamtych lat był papież Jan Paweł II. Jego nauczanie o wolności, solidarności i godności człowieka dawało nadzieję całemu narodowi. Tłumy działaczy opozycji uczestniczyły w papieskich pielgrzymkach w różnych częściach Polski.

Ks. biskup Ignacy Tokarczuk, ordynariusz diecezji przemyskiej (1965–1993), był niekwestionowanym duchowym przywódcą regionu, nieugiętym obrońcą Kościoła i praw człowieka. Wspierał opozycję demokratyczną, chronił represjonowanych działaczy "Solidarności", a Kościół pod jego przewodnictwem stał się bezpieczną przestrzenią wolności sumienia.

ks. bp. Ignacy Tokarczuk (zbiory Archiwum Państwowego w Przemyśle, zesp. 886 syg. 52)

Prymas kard. Stefan Wyszyński (zdj. domena publiczna)

Nauczanie i postawa prymasa kard. Stefana Wyszyńskiego kształtowała myślenie wielu działaczy „Solidarności” – wspierał jej dążenie do godności i wolności, ale jednocześnie nawoływał do spokoju i unikania przemocy, by chronić Polaków przed represjami i rozlewem krwi.

Motto „zło dobrem zwyciężaj” ks. Jerzego Popiełuszki – kapelana "Solidarności", rozbrzmiewało także w sercach ludzi Podkarpacia. Przemyskie środowiska opozycyjne słuchały jego kazań na kasetach, które rozprowadzał Kościół i działacze podziemia. Po męczeńskiej śmierci księdza w 1984 r., w kościołach diecezji przemyskiej organizowano msze św. i modlitwy w jego intencji.

ks. Jerzy Popiełuszko (zbiory Marka Kamińskiego)

Duszpasterstwo Ludzi Pracy

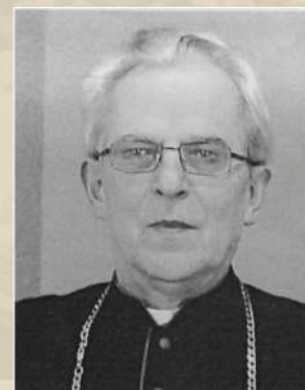
Jedną z form wsparcia "Solidarności" ze strony Kościoła, było utworzenie **Duszpasterstwa Ludzi Pracy**. Duszpasterstwo dawało możliwość organizowania spotkań pracowników z różnych zakładów pracy oraz uczestniczenia w wykładach i szkoleniach. W ramach animowania niezależnej kultury odtwarzano z kaset wideo zagraniczne filmy niedostępne w reżimowej telewizji, 13-go dnia każdego miesiąca, a także w dni patriotycznych rocznic, odprowadzane były msze św. za Ojczyznę. W ramach działalności, organizowano wyjazdy na spotkanie z papieżem Janem Pawłem II, na Jasną Górę lub do grobu ks. Jerzego Popiełuszki, które również stanowiły okazję do spotkań związkowców z całego kraju.

"Solidarność" Ziemi Przemyskiej z transparentem, podczas III pielgrzymki Jana Pawła II do Polski, Tarnów 1987 rok (zbiory Adama Majgiera)

Duszpasterze "Solidarności" - ks. Jan Pępek z lewej (zdj. Kolbuszowskie Korso) i ks. Eugeniusz Dryniak (zdj. wikicommons, CC-BY-SA 3.0)

Opozycjoniści z Przemysła z transparentem "Pan da siłę swojemu ludowi", podczas III pielgrzymki Jana Pawła II do Polski, Tarnów 1987 rok (zbiory Marka Kamińskiego)

"Solidarność" Ziemi Przemyskiej podczas pielgrzymki Jana Pawła II do Polski, Tarnów 1987 r. (zbiory Marka Kamińskiego- pierwszy z prawej)

Ks. bp. Ignacy Tokarczuk podczas spotkania Klubu Inteligencji Katolickiej, współpracującej z Duszpasterstwem "Solidarności" (zbiory Archiwum Państwowego w Przemysku, zesp. 886 syg. 52)

Przedstawiciele przemyskiej „Solidarności” z wieńcem w hołdzie ks. Jerzemu Popiełuszcze. Warszawa, 25 maja 1986 r. Na zdjęciu od prawej działacze opozycji: Zygmunt Majgier, Barbara Kamińska i Stanisław Trybański (zbiory Marka Kamińskiego)

Manifestacje majowe 1988 i 1989 r.

W dniu **1 V 1988 r.** w ramach alternatywnych obchodów „Święta Pracy” ulicami Przemyśla przeszła manifestacja „Solidarności”. Pochód sformowano przed kościołem Salezjanów. Niesiono transparent „Wolności dla Solidarności”. W czasie wiecu na placu przed świątynią przemawiał Jan Ekiert, który skrytykował „drugi etap reformy gospodarczej”, potępił politykę rządu Wojciecha Jaruzelskiego oraz wyraził poparcie dla strajkujących hutników. Na wiecu przemawiał również członek Regionalnej Komisji Wykonawczej Zygmunt Majgier. Rok później, odbyła się kolejna manifestacja, która zgromadziła równie duży tłum mieszkańców Przemyśla.

Manifestanci pod kościołem Salezjanów, 1 maja 1988 r. Wieniec w kształcie litery "V" niosą: Marek Kamiński, Robert Majka, N.N. (ze zbiorów Jana Jarosza)

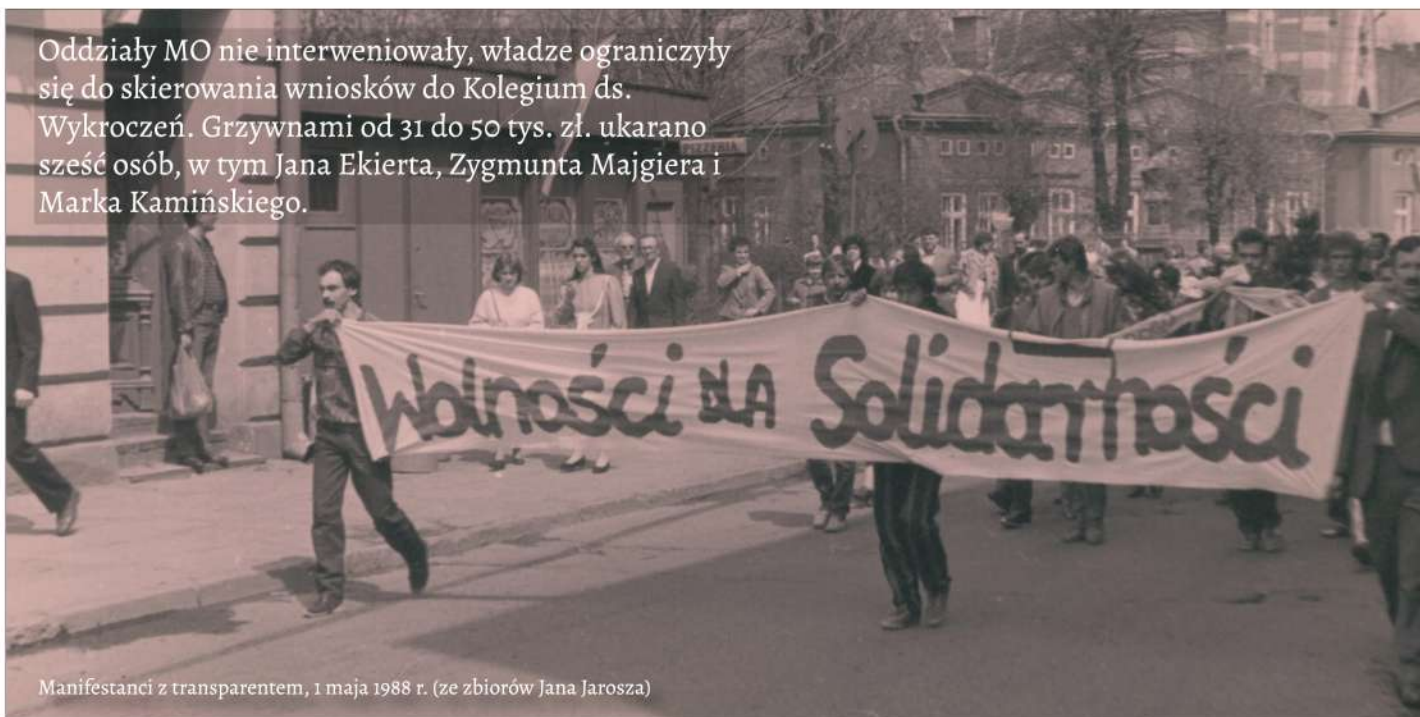

Na placu Kościoła Św. Trójcy, maj 1988 r. (ze zbiorów Jana Jarosza)

Manifestacja majowa 1989 r., uczestnicy pochodu przed Kościołem Św. Trójcy (ze zbiorów Jana Musiała)

Oddziały MO nie interweniowały, władze ograniczyły się do skierowania wniosków do Kolegium ds. Wykroczeń. Grzywnami od 31 do 50 tys. zł. ukarano sześć osób, w tym Jana Ekierta, Zygmunta Majgiera i Marka Kamińskiego.

Manifestanci z transparentem, 1 maja 1988 r. (ze zbiorów Jana Jarosza)

Komitety Obywatelskie - Wybory 89'

Marek Kamiński, przewodniczący Regionalnej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność” w Przemyśle, został zobowiązany przez Krajową Komisję Wykonawczą, by wspólnie z miejscową „Solidarnością” RI, na czele z Janem Karusiem, powołać Komitet Obywatelski „Solidarność” województwa przemyskiego. Na szefa Komitetu powołano Stanisława Żółkiewicza, następnie Zbigniewa Bortnika. Głównym celem komitetu było przygotowanie i poprowadzenie kampanii wyborczej do Sejmu i Senatu przed częściowo wolnymi wyborami parlamentarnymi.

Kandydatami do Sejmu i Senatu z ramienia KO „S” zostali: Jan Musiał, Tadeusz Trelka, Tadeusz Ulma i Janusz Onyszkiewicz

Spotkanie wyborcze w Jarosławiu. Od lewej: Andrzej Wyczawski, Bronisław Niemkiewicz, Jan Musiał, Tadeusz Ulma, Janusz Onyszkiewicz, Tadeusz Trelka (ze zbiorów Andrzeja Wyczawskiego)

Organizatorzy kampanii wyborczej 1989 r. - sztab przy Pl. Legionów. Od lewej: Renata Staś, Jolanta Żółkiewicz, Waldemar Wiglus, Marek Kuchciński, Jadwiga Janik, Janusz Obląk (ze zbiorów PTK)

Kampania wyborcza 1989. Tablice wyborcze przed kościołem oo. Franciszkanów w Przemyśle (ze zbiorów Jana Jarosza)

4 VI 1989 r., po raz pierwszy w powojennej Polsce odbyły się pierwsze częściowo wolne wybory parlamentarne. Z listy KO „Solidarność” posłami zostali Janusz Onyszkiewicz i Tadeusz Trelka, senatorami Jan Musiał i Tadeusz Ulma. Ogólnopolski sukces Komitetów Obywatelskich „Solidarność” w czerwcowych wyborach był przełomowym momentem w historii Polski i początkiem upadku komunizmu w Europie Środkowo-Wschodniej.

Organizatorzy kampanii wyborczej w województwie przemyskim w 1989 r. W górnym rzędzie od lewej: Mieczysław Mirowski, Helena Chudzio, Edward Opaliński, poseł RP Tadeusz Trelka, Klementyna Pyra, Jan Szot, Edward Banicki, Tadeusz Sopol, Jan Solek, senator RP Tadeusz Ulma, Zbigniew Bortnik, Zygmunt Majgier, Jan Jarosz, Alicja Kuźmiek, Adam Piecuch, poseł RP Janusz Onyszkiewicz, Waldemar Wiglus, Zbigniew Broda, Maria Wojciechowska-Podhalicz, Jan Pisz, Adam Kantor, senator RP Jan Musiał. W dolnym rzędzie od lewej: Klaudiusz Dobrowolski, Tomasz Chomiszczak, Przemysław Chmielewski, Renata Staś, Joanna Pieniążek, Adrian Klarenbach, Janusz Obląk, Andrzej Koperski (fot. Jacek Szewc, zbiory PTK)

Podsumowanie kampanii wyborczej na rynku w Przemyśle, 4 VI 1989 r., od lewej: poseł Janusz Onyszkiewicz, senatorowie Tadeusz Ulma i Jan Musiał, Marek Kuchciński - rzecznik KO, Andrzej Koperski - członek KO (ze zbiorów J. Jarosza)

II Walny Zjazd Delegatów, 1990 r.

Po wyborach 1989 roku i powołaniu pierwszego niekomunistycznego rządu Tadeusza Mazowieckiego, NSZZ „Solidarność” zaczęła odbudowywać demokratyczne struktury regionalne. W regionach całej Polski odbywały się walne zjazdy delegatów, które miały na celu wyłonienie nowych władz związku oraz delegatów na II Krajowy Zjazd NSZZ „Solidarność” w Gdańsku.

27 I 1990 r. w sali widowiskowej Zakładów Płyt Pilśniowych w Przemyśle odbył się **II Walny Zjazd Delegatów**, na który przybyło 189 uczestników z 226 uprawnionych.

Obrady podczas II Walnego Zjazdu Delegatów. Wśród uczestników m.in.: Dorota Mech, Jadwiga Janik, Marek Zazula, Adam Łoziński, Kazimierz Żurawski, Ziemowit Ojak, Ryszard Buksa, Adam Kantor, Jan Kowal, Wiesław Bek, Jan Pisz. Przemyśl, 27 I 1990 r. (ze zbiorów Adama Łozińskiego)

Poniżej: uczestnicy II WZD NSZZ „Solidarność”. Wśród delegatów m.in.: Adam Łoziński, Krzysztof Klak, Franciszek Łuc, Marek Kamiński, Andrzej Wyczawski, Zdzisław Chwasta, Adam Kantor, Ryszard Buksa, Stanisław Baran, Józef Miciak; Przemyśl, 27 I 1990 r. (ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemyśle, zesp. 2264 syg. 46)

Solidarność

Uczestnicy II WZD (ze zbiorów Archiwum Państwowego w Przemyśle, zesp. 2264 sy. 46)

Podczas przemyskiego Zjazdu, zmieniono nazwę na **Region Ziemia Przemyska** oraz wybrano Zarząd Regionu: przewodniczącego Marka Kamińskiego, wiceprzewodniczących: Józefa Miciaka i Franciszka Łuca, wybrano także czterech delegatów na **II Krajowy Zjazd w Gdańsku**: Adama Kantora, Andrzeja Wyczawskiego, Stanisława Barana i Zdzisława Chwastę.

Przedstawiciele Regionu Przemyskiego na II Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” (od lewej: Adam Kantor, Andrzej Wyczawski, Stanisław Baran, Zdzisław Chwasta), Gdańsk- Oliwa, 19-25 IV 1990 roku (ze zbiorów Andrzeja Wyczawskiego)

Od lewej: Zdzisław Chwasta, Andrzej Wyczawski podczas obrad II Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność”, Gdańsk- Oliwa, 19-25 IV 1990 roku (ze zbiorów Andrzeja Wyczawskiego)

"Solidarność" o Nich nie zapomni

"Solidarność" w województwie przemyskim mogła funkcjonować dzięki tym niezłomnym kapłanom - ks. bp. Ignacemu Tokarczukowi, ks. bp. Tadeuszowi Błazkiewiczowi, ks. bp. Edwardowi Frankowskiemu, ks. Stanisławowi Krzywińskiemu, ks. Stanisławowi Zarychowi, ks. Stanisławowi Czenczkowi, ks. Janowi Pępkowi, ks. Kazimierzowi Kaczorowi, ks. Eugeniuszowi Dryniakowi, ks. Marianowi Rajchelowi, ks. Władysławowi Drewniakowi.

ks. bp. Tadeusz Błazkiewicz
(zdj. Archiwum P. w P-ślu)

ks. bp. Edward Frankowski
fot. Jarosław Kruk (Jrkruk)

Arcybiskup Ignacy Tokarczuk
(1918-2012)

ks. Stanisław Krzywiński
(zdj. Encykl. Solidarności IPN)

ks. Stanisław Zarych (zdj. zbiory PTK)

ks. Stanisław Czenczek (zdj. Encyklopedia Solidarności IPN)

ks. Władysław Drewniak
(zdj. IPN O/Rzeszów)

ks. Marian Rajchel
(zdj. Radio Fara)

ks. Kazimierz Kaczor
(fot. E. Bartkiewicz / episkopat.pl)

ks. Eugeniusz Dryniak
(zdj. Wikicommons / Lowdown)

ks. Jan Pępek (zdj. Korso Kolbuszowskie)

Bezcenny wkład w działalność podziemnej "Solidarności" także mieli:

- **Państwo Andrzejczyk**, profesorowie - przechowywali duże zapasy papieru do tajnej działalności RKW
- **Stefania Czaplińska**, żołnierz AK - łączniczka, koordynatorka funkcjonowania i wynajmowania lokali na drukarnię i działalność opozycyjną
- **Irena Czernowska** - jej mieszkanie służyło jako punkt kontaktowy podziemnej RI i OKOR
- **Eugenia Kamińska** - ul. Długosza w Przemyślu - przez tydzień czasu przebywał u niej, ukrywający się członek Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej, Tadeusz Jędynak
- **Siostry Kiczán** - trzy siostry mieszkające w Przemyślu przy ul. Żeromskiego - przez trzy lata, od początku stanu wojennego do chwili wyjazdu zagranicę, ukrywały Piotra Kaczmarczyka, wiceprzewodniczącego "Stomilu" w Sanoku. W ich domu znajdowała się drukarnia, zajmowały się przygotowaniem paczek do kolportażu
- **Helena Kubin** - inżynier geodezji - łączniczka z RKW Rzeszów
- **Państwo Opalińscy** - małżeństwo lekarzy medycyny świadczących pomoc medyczną rodzinom internowanych i potrzebującym
- **Jerzy Stabiszewski** - lekarz medycyny świadczący pomoc medyczną rodzinom internowanych i potrzebującym
- **Ludmiła Wasiewicz** z Sufczyzny, dyrektor szkoły - zajmowała się kolportowaniem ulotek i organizacją wakacji dla dzieci ukrywających się osób
- **Maria Wojciechowska-Podhalec** - jej mieszkanie służyło jako punkt kontaktowy podziemnej RI i OKOR
- **Maria Worotyło** - ul. Rogozińskiego w Przemyślu, jej mieszkanie służyło do spotkań konspiracyjnych
- **Krystyna Zajac** - w mieszkaniu przy ul. Rogozińskiego w Przemyślu przez tydzień czasu ukrywała Jana Musiała
- **Jadwiga Żółkiewicz** - ul. Opalińskiego w Przemyślu - ukrywała Jana Musiała do chwili aresztowania.

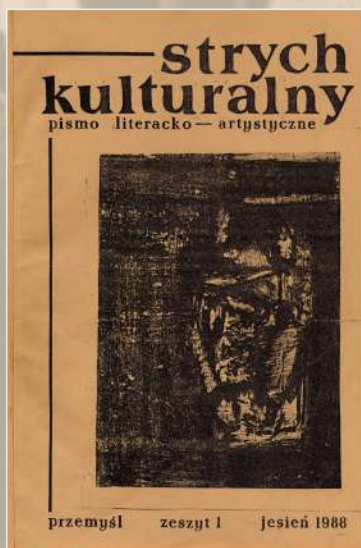
Kultura Niezależna

Duchowe Twierdze Polaków

Sprzeciw wobec władzy komunistycznej przybierał różne formy. Jedną z nich była kultura niezależna - wolna od cenzury i wytycznych płynących z KC PZPR. Za aprobatą i pod patronatem "niezlomnego pasterza" ks. bp. Ignacego Tokarczuka zostały zainicjowane **Dni Kultury Chrześcijańskiej**. W 1983 roku odbyły się pod hasłem: Duchowe Twierdze Polaków.

Inną inicjatywą kultury niezależnej był **"Strych kulturalny"** - pismo literacko-artystyczne dokumentujące spotkania, dyskusje i wydarzenia tworzone poza cenzurą.

"Strych kulturalny" był także miejscem spotkań grupy przyjaciół w domu Marka Kuchcińskiego w Ostrowie. Gośćmi "Strychu" byli artyści i intelektualiści z Polski i Europy Zachodniej.

"Strych Kulturalny" był wydawany w Przemyślu od 1988 roku, w wydawnictwie domowym Marka Kuchcińskiego (zbiory PTK)

Spotkanie „strychowe” z Markiem Lillą (Uniwersytet Harvardzki), 7 X 1989 r. Na zdjęciu od lewej: Zbigniew Blukacz (malarz z grupy Łódź Fabryczna), „ciocia” Moira Piekalkiewicz (Amnesty International), Roger Perkins, Jerzy „Kozą” Cepiński, Lucyna Hałasik, Zofia Broniek (Komitet Kultury Niezależnej)

Program "Duchowe Twierdze Polaków", 1983r.
(zbiory Janusza i Lucyny Czarskich)

Program jednej z cyklicznych wystaw plastyki "Człowiek-Bóg-Swiat" organizowanych w ramach Dni Kultury Chrześcijańskiej (zbiory Grażyny Niezgody)

I Wystawa „Człowiek-Bóg-Swiat” w podziemiach franciszkańskich, Przemyśl, 1986 r. Na zdjęciu od prawej: Edward Korzeniowski, Jan Musiał (stoi tyłem), Krzysztof Kaniewski, Barbara Kaniewska z synem (zbiory PTK)

III Wystawa „Człowiek-Bóg-Swiat” w 1988 r. Na zdjęciu od lewej: Jan Jarosz, Grażyna Niezgoda, Janusz Eysmont, Henryk Waniek, Jan Musiał. Na pierwszym planie ks. Stanisław Zarych (zbiory PTK)

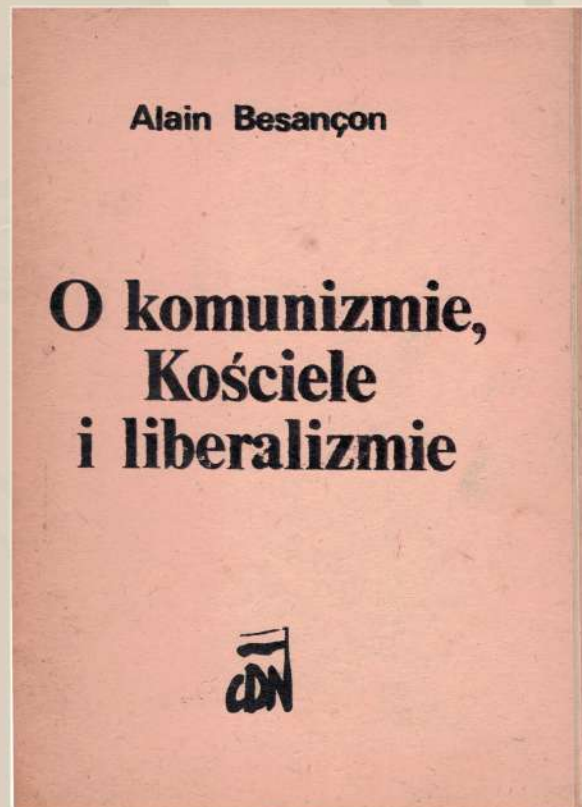

Przed kościołem OO. Franciszkanów podczas Dni Kultury Chrześcijańskiej w 1988 r. Od lewej stoją: Marek Kuchciński, Grażyna Niezgoda, Janusz Eysmont, Henryk Waniek, Margaret Hunter z partnerem Joachimem (zbiory PTK)

Kultura Niezależna

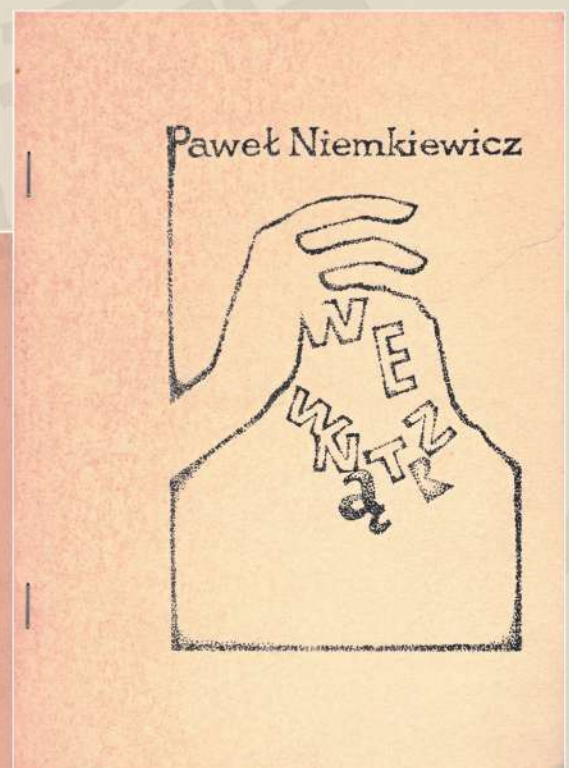
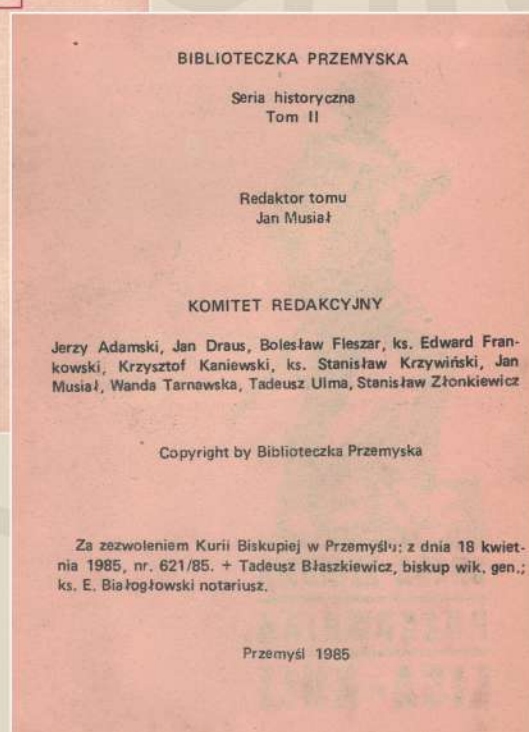
Plakat zapowiadający pierwsze Dni Kultury Chrześcijańskiej w 1983 r. (ze zbiorów Marka Kuchcińskiego)

CDN - wydawnictwo podziemnej "Solidarności", 1984 r., (ze zbiorów Jana Musiała)

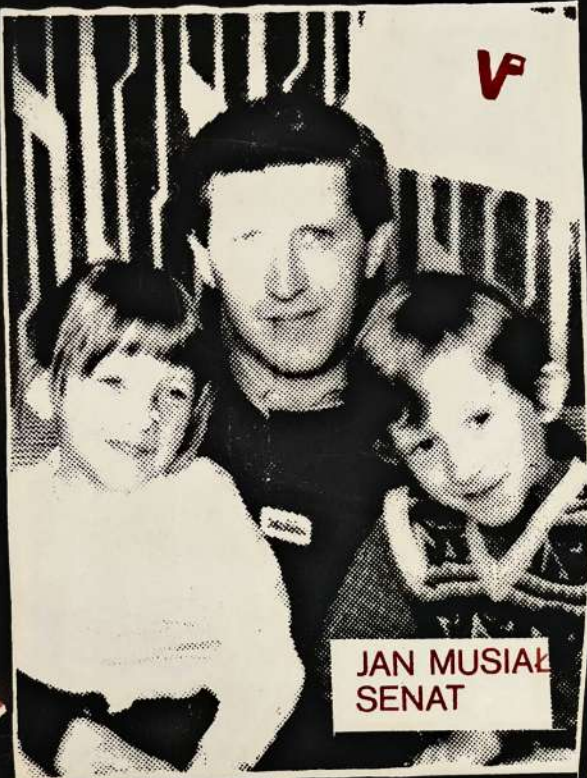
Wydawnictwo podziemne "Biblioteczka Przemyska" 1985 r., okładka i strona redakcyjna (ze zbiorów Jana Musiała)

Tomik poezji Pawła Niemkiewicza, wydawnictwo podziemne, 1984 r., (ze zbiorów Jana Musiała)

kandydaci

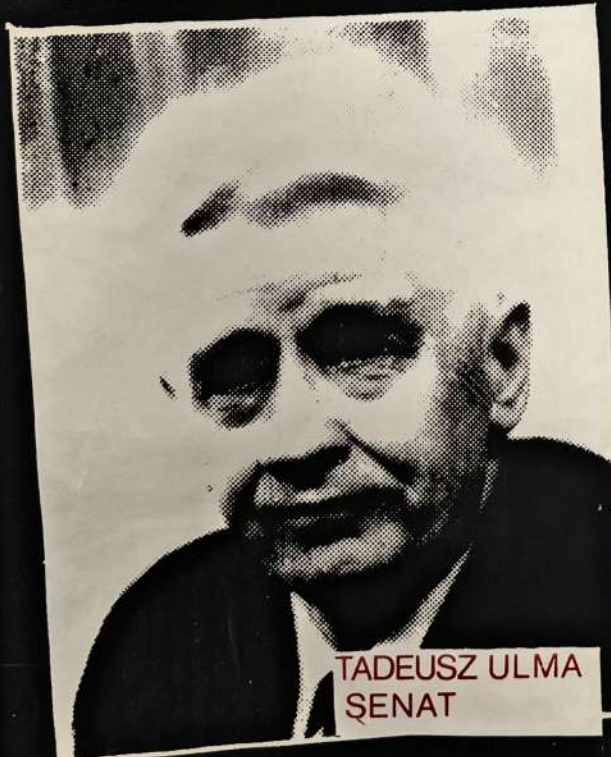
SOLIDARNOŚCI

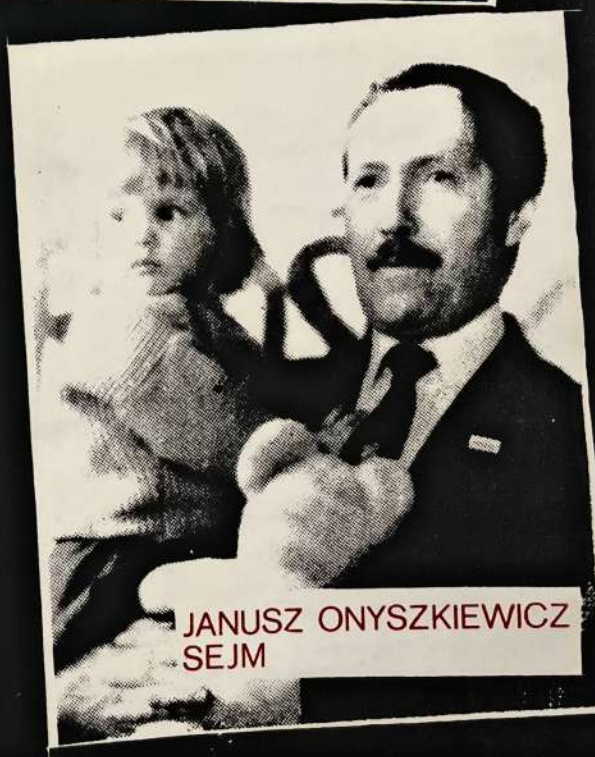
JAN MUSIAŁ
SENAT

TADEUSZ TRELKA
SEJM

TADEUSZ ULMA
SENAT

JANUSZ ONYSZKIEWICZ
SEJM

głosuj na nich

**Zarząd Regionu Ziemia Przemyska NSZZ „Solidarność”
Kadencja 2023 -2028**

Wawrzyszko Szymon	- Przewodniczący Zarządu Regionu
Krzysik Donald	- Zastępca Przewodniczącego Zarządu Regionu
Piątek Jadwiga	- Zastępca Przewodniczącego Zarządu Regionu
Stańczyk Małgorzata	- Skarbnik Zarządu Regionu
Tancer Edyta	- Sekretarz Zarządu Regionu
Gałęza Marek	- Członek Prezydium Zarządu Regionu
Korneluk Marian	- Członek Prezydium Zarządu Regionu
Rokosz Edward	- Członek Prezydium Zarządu Regionu
Szklarek Aleksander	- Członek Prezydium Zarządu Regionu
Bajda Tomasz	
Blok Janusz	
Giżycka Beata	
Gomułczak Antoni	
Kalnicki Maciej	
Łaba Jerzy	
Maksymowicz Anna	
Pest Maria	
Poliszak Artur	
Ryzner Bogusław	
Szewczyk Katarzyna	
Tama Halina	
Wawrzaszek-Łuc Anna	

Regionalna Komisja Rewizyjna NSZZ „Solidarność”

Wysocka Anna - Przewodniczący RKR
Halwa Elżbieta - Zastępca Przewodniczącego
Duda Janina - Sekretarz RKR
Wojtowicz Joanna - Członek RKR
Szarek Janusz - Członek RKR

**Delegaci na Krajowy Zjazd Delegatów
NSZZ „Solidarność”**

Szymon Wawrzyszko
Edward Rokosz
Marian Korneluk

Pełniący funkcję Przewodniczącego Zarządu
Regionu Południowo-Wschodniego
(od 1990) Regionu Ziemia Przemyska
NSZZ „Solidarność”
w latach 1980 -2025:

Czesław Kijanka 1980-1981

Tymczasowa Komisja Regionalna 1982-1988

(Marek Kamiński, Zygmunt Majgier, Stanisław Trybański,
Stanisław Żółkiewicz)

Marek Kamiński 1988 -1992

Krzysztof Kłak 1992–1998

Andrzej Buczek 1998-2012

Szymon Wawrzyszko od 2013

Niniejsza publikacja jest katalogiem wystawy *45 lat NSZZ "Solidarność". Województwo przemyskie 1980-1990*, zorganizowanej w sierpniu 2025 r. przez :

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Rzeszowie

Muzeum Narodowe
Ziemi Przemyskiej

